

*„Profesinio mokymo programa, skirta energiška efektyvių krosnių ir židinių statybai – ENEFFIS”
Nr. 2016-1-LT01-KA202-023161*

REKOMENDACIJOS ŽIDINIŲ, KROSNIŲ, DŪMTRAUKIŲ ĮRENGIMUI

Rekomendacijos normatyvams

2019 m. sausio mėn.

Projekto informacija

Projekto pavadinimas (lietuvių k.)	Profesinio mokymo programa, skirta energiška efektyvių krosnių ir židinių statybai – ENEFFIS
Projekto pavadinimas (anglų k.):	Development of VET Training on Energy Efficient Stoves and Fireplaces - ENEFFIS
Projekto numeris:	2016-1-LT01-KA202-023161
ES programa:	Erasmus+, 2-asis pagrindinis veiksmas: Profesinio mokymo strateginės partnerystės

Dokumento informacija

Dokumento pavadinimas:	Rekomendacijos židinių, krosnių, dūmtraukių įrengimui
Rezultato tipas:	Intelektinis produktas
Parengimo data:	31/01/2019
Parengė:	VšĮ Vilniaus statybininkų rengimo centras (LT) Asociacija „Krosnių meistrų gildija“ (LT)
Skaidos lygis:	Viešas

Atsakomybės apribojimas

Šis leidinys yra finansuojamas remiant Europos Komisijai. Jis atspindi tik autorių požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateikiamos informacijos naudojimą.

Turinys

1. SITUACIJA ŽIDINIŲ , KROSNIŲ IR DŪMTRAUKIŲ ĮRENGIME LIETUVOJE.....	4
1.1 SITUACIJOS APŽVALGA.....	4
2. ĮRENGIMO TAISYKLIŲ BEI GALIOJANČIŲ GAMYBOS STANDARTŲ APŽVALGA.....	4
2.1 DŪMTRAUKIŲ IR ŽIDINIŲ ĮRENGIMO TAISYKLĖS.....	4
2.2 EUROPOS SĄJUNGOS IR LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTAI, REGLAMENTUOJANTYS PRIETAISŲ GAMYBĄ IR BANDYMUS.....	6
3. PROBLEMATIKA. TEISĖS AKTŲ IR NORMATYVŲ REKOMENDACIJOS VALSTYBĖS INSTITUCIJOMS.....	8
3.1 KAMINO IR ŽIDINIO ĮRENGIMAS: PATIKRA IR PERDAVIMO DOKUMENTAI.....	8
3.2 DŪMTRAUKIŲ IR ŠILDYMO ĮRENGINIŲ BŪKLĖS PERIODINĖ PATIKRA.....	9
3.3 NESERTIFIKUOTŲ IR NESAUGIŲ DŪMTRAUKIŲ IR ŠILDYMO ĮRENGINIŲ GAMYBA IR PARDAVIMAS. SPECIALISTŲ KVALIFIKACIJA	10
3.4 DŪMTRAUKIŲ IR ŽIDINIŲ ĮRENGIMAS ENERGETIŠKAI EFEKTYVIUOSE NAMUOSE.....	11

1. SITUACIJA ŽIDINIŲ, KROSNIŲ IR DŪMTRAUKIŲ ĮRENGIME LIETUVOJE

1.1 SITUACIJOS APŽVALGA

Židinių, krosnių bei dūmtraukių įrengimas – vienas iš senųjų amatų tiek Lietuvoje, tiek Europoje. Populiariausias šildymo būdas prieškarinio Lietuvoje – krosninis šildymas – pastaruosius 20 metų vis populiarėjo vystydamasis į orinį šildymo būdą, ar šildymą krosnele – kieto kuro šildytuvu, skirtu vienai patalpai šildyti. Šios šildymo sistemos metai iš metų tobulinamos, atsižvelgiant į ES aplinkotaršos prevencijos reikalavimus – įdiegtos antrinio ir tretinio oro srautų valdymo ir degimo sistemos padėjo maksimaliai sumažinti kietųjų dalelių išskyrimą į aplinką, anglies dvideginio išskiriamą kiekį ir kt. degimo produktus.

Remiantis Europos šalių kieto kuro šildymo prietaisų techninio reglamento klasifikacija, Lietuvoje šiuo metu išskiriami pagrindiniai židinių įrengimo tipai: koklinė arba tinkuota krosnis, židinys (orinio arba akumuliacinio šildymo), krosnelė (šildytuvas vienai patalpai šildyti), mūrijama viryklė su virimo paviršiumi ir/ar orkaite.

Nuo 2016 metų, Lietuvoje įsigaliojus namų energetinio sertifikavimo teisės aktams, keitėsi ir situacija židinių, krosnių ir kaminų įrengimo rinkoje. Nuo šių metų visi židiniai, statomi energetiškai efektyviuose namuose, turi turėti oro degimui pritekėjimo kanalą iš lauko.

Dėl šios priežasties keitėsi tiek židinių, tiek kaminų konstrukcijos, padidėjo sandarumo reikalavimai degimo kameroms, pradėta įrenginėti vis daugiau kaminų, turinčių papildomą oro pritekėjimo iš išorės sluoksnį. Keitėsi ir židinių įsigijimo tendencijos: populiarūs tapo židiniai, sertifikuoti ne didesnei nei 6-7 kW vardinei galiai, taip pat židiniai, turintys šilumos kaupimo ir išlaikymo sistemas.

2. ĮRENGIMO TAISYKLIŲ BEI GALIOJANČIŲ GAMYBOS STANDARTŲ APŽVALGA

2.1 DŪMTRAUKIŲ IR ŽIDINIŲ ĮRENGIMO TAISYKLĖS

Kietą kurą naudojančių patalpų šildymo sistemų- židinių, krosnių, krosnelių įrengimą, o teisingiau jų priešgaisrinės saugos normas reglamentuoja Priešgaisrinės saugos ir gelbėjimo departamento priimtos ir departamento direktoriaus patvirtintos “Šildymo sistemų, naudojančių kietąjį kurą, gaisrinės saugos taisyklės“ / 2013 10 28.

Taisyklės nustato pagrindinius reikalavimus tokių šildymo sistemų įrengimui, atsižvelgiant į pokyčius rinkoje, technologinį kietą kurą deginančių produktų ir karščiui atsparių medžiagų vystymąsi, naujoves statybos produktų rinkoje.

Taisyklėse pateikiamos nuorodos į šiuos teisės aktus:

- Lietuvos Respublikos statybos įstatymą (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597);

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimą Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 41-1539);
- Gaisrinės saugos pagrindinius reikalavimus, patvirtintus Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1-338 (Žin., 2010, Nr. 146-7510);
- Statybos techninį reglamentą STR 2.01.01(2):1999 „Esminiai statinio reikalavimai. Gaisrinė sauga“ (Žin., 2000, Nr. 17-424);
- Statybos techninį reglamentą STR 2.09.02:2005 „Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas“ (Žin., 2005, Nr. 75-2729; 2005, Nr. 111);
- Reglamentuojamų statybos produktų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. rugsėjo 5 d. įsakymu Nr. D1-656 „Dėl Reglamentuojamų statybos produktų sąrašo“ (Žin., 2013, Nr. 95-4734);
- Lietuvos standartą LST EN 1443:2003 „Dūmtraukiai. Bendrieji reikalavimai“;
- Lietuvos standartą LST EN 13384-1:2003+A2:2008 „Dūmtraukiai. Šiluminių ir aerohidrodinaminių charakteristikų skaičiavimo metodai. 1 dalis. Vienakanaliai dūmtraukiai“;
- Lietuvos standartą LST EN 13384-3:2006 „Dūmtraukiai. Šiluminių ir aerohidrodinaminių charakteristikų skaičiavimo metodai. 3 dalis. Vieno šildytuvo dūmtraukių diagramų ir lentelių sudarymo metodai“;
- Lietuvos standartą LST EN 1856-2:2009 „Dūmtraukiai. Metalinių dūmtraukių reikalavimai. 2 dalis. Dūmtakio metaliniai pamušalai ir jungiamieji vamzdžiai“;
- Lietuvos standartą LST EN 771-1:2011 „Mūro gaminių techniniai reikalavimai. 1 dalis. Keraminiai mūro gaminiai“;
- Lietuvos standartą LST EN 771-2:2011 „Mūro gaminių techniniai reikalavimai. 2 dalis. Silikatiniai mūro gaminiai“;
- Lietuvos standartą LST EN 14706:2013 „Pastatų įrangos ir pramoninių įrenginių termoizoliaciniai gaminiai. Didžiausiosios eksploatavimo temperatūros nustatymas“.

Taisyklėse pateikiamose nuorodos į kitus reglamentus (statybos techninį reglamentą, bendrąsias pastatų gaisrines savybes, dūmtraukių bendruosius reikalavimus), į kuriuos privaloma atsižvelgti projektuojant dūmtraukius, krosnis ir židinius visiems statybos proceso dalyviams. Taisyklių reikalavimai privalomi visiems statybos proceso dalyviams, viešojo administravimo subjektams, statinių savininkams (valdytojams ar naudotojams), taip pat kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, kurių veiklos principus statybos srityje nustato Statybos įstatymas.

Šių taisyklių naujovės: atsiradusios sąvokos, nenaudotos prieš tai galiojusiose taisyklėse - „židinytis“, „jungiamasis dūmtakis“, detalizuotos ir papildytos dūmtraukio skersmens susiejimo su židinio pakuros tūriu ir dūmtraukio aukščiu normos. Naujai numatytos dūmtraukio aukščio normos, atsižvelgiant į dūmtraukio nutolimą nuo stogo kraigo, langų ir t.t. Įvardintos būtinos išlaikyti dūmtraukių atsparumo temperatūrai, slėgiui ir kondensatui ir suodžių gaisrui klasės.

Svarbi atnaujintų taisyklių dalis – minimalūs privalomieji dūmtraukių ir jų jungiamųjų vamzdžių įrengimo atstumai iki konstrukcijų, kurių degumo klasė mažesnė nei A2-s1.

2.2 EUROPOS SAJUNGOS IR LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTAI, REGLAMENTUOJANTYS PRIETAISŲ GAMYBĄ IR BANDYMUS

Europos Sąjungoje galiojantys standartai nuo 2003 metų perimti ir Lietuvos standartizacijos departamento ir taikomi Lietuvoje, reglamentuojantys židinių, krosnelių, viryklių gamybą ir bandymų metodus:

- **Kietojo kuro krosnių ir atvirųjų židinių įdėklai. Reikalavimai ir bandymo metodai**
LST EN 13229/A1

Europos standarto keitinys EN 13229:2001/A1:2003, kartu su standartu EN 13229:2001. Lietuvoje perimtas LST EN 13229:2003, turi Lietuvos standarto statusą. (Vokietijoje galiojantis leidinys, atnaujintas : EN 13229:2001 + A1:2003 + A2:2004)

Standartai apibrėžia reikalavimus projektuojant, gaminant židinių įdėklus ir atvirus židinius, kūrenamus kietuoju kuru, jų saugumo ir našumo (NVK ir kenksmingų medžiagų emisijos) reikalavimus, eksploatavimo ir ženklavimo instrukcijas, reikalavimus, taikomus bandymų procedūrai ir kuro rūšims, atliekant tipinius bandymus.

Standartai taikomi rankinio kuro pakrovimo sistemoms. Tokių prietaisų apdaila konstrukciškai jungiama su pastato, kuriame jie įrengti, konstrukcija, išskyrus atskirai arba nišoje įrengtus židinių įdėklus, esančius apdailoje.

Standartas taikomas koklinių ir tinkuotų krosnių įdėklams be vandens kontūro, kurių vardinė galia neviršija 15 kW. Standartas netaikomas prietaisams su priverstiniu oro degimui tiekimu. Šie šilumos šaltiniai šildo patalpą, kurioje jie įrengti. Jei šilumos šaltinyje yra vandens kontūras, jie taip pat šildo visą sistemą ir/ar ruošia karštą vandenį. Tokie šilumos šaltiniai, atsižvelgiant į gamintojo instrukciją, gali deginti kietą mineralinį kurą, malkas, durpių ar medienos briketus, ar tuo pat metu keletą kuro rūšių.

- **Kietojo kuro krosnys patalpoms šildyti. Reikalavimai ir bandymo metodai**
LST EN 13240/A1

Lietuvoje perimtas EN 13240:2001 turi Lietuvos standarto statusą. Europos standarto keitinys EN 13240:2001 + A2:2004.

Standartai apibrėžia reikalavimus projektuojant, gaminant, krosneles patalpoms šildyti, kūrenamas kietuoju kuru, jų saugumo ir našumo (NVK ir kenksmingų medžiagų emisijos) reikalavimus, eksploatavimo ir ženklavimo instrukcijas, reikalavimus, taikomus bandymų procedūrai ir kuro rūšims atliekant tipinius bandymus.

Standartas taikomas tik rankinio kuro pakrovimo prietaisams. Šildytuvai apšildo tik tas patalpas, kuriose jie įrengti.

Jei šilumos šaltinyje yra vandens kontūras, jie taip pat šildo visą sistemą ir/ar ruošia karštą vandenį. Tokie šilumos šaltiniai, atsižvelgiant į gamintojo instrukciją, gali deginti kietą mineralinį kurą, malkas, durpių ar medienos briketus, ar tuo pat metu keletą kuro rūšių.

- **Buitinės kietojo kuro viryklės. Reikalavimai ir bandymo metodai
LST EN 12815:2001/A1**

Lietuvoje perimtas LST EN 12809:2002 ir LST 12809:2002/AC; 2003. Europos standarto keitinys EN 12815:2001 + A1:2004 perimtas kaip Lietuvos standarto keitinys, galiojantis nuo 2004 m. gruodžio 15 d.

Standartas galioja buitinėms kietojo kuro viryklėms, kurą pakraunant ne automatinio būdu, kurių pagrindinė funkcija yra maisto ruošimas, tuo pačiu apšildant patalpas, kuriose prietaisas įrengtas. Tokios viryklės gali ruošti karštą buitinį vandenį, arba šildyti patalpas oriniu būdu. Tokie šilumos šaltiniai, atsižvelgiant į gamintojo instrukciją, gali deginti kietą mineralinį kurą, malkas, durpių ar medienos briketus.

Šiuo metu visi trys paminėti standartai (EN13229, EN13240,12815) apjungiami į vieną bendrą standartą, vokiškąją leidinio versiją DIN EN 16510-1:2013-02, siekiant suvienodinti technologijas ir bandymo metodiką.

- **Koklinės ir tinkuotos šildymo krosnys. Matmenų nustatymas**

Europos standartas EN 15544:2009, turintis Lietuvos standarto LST EN 15544:2009 statusą.

Šis standartas, patvirtintas 2009 metais, numato tinkuotų ir koklinių krosnių iš ugniai atsparių modulių matmenų apskaičiavimo metodiką. Šiuo standartu nustatomas minimalus šildymo efektyvumas -78 % ir kt. emisijos normos: anglies monoksido išskyrimo norma 1500 mg/m³ (1000mg/MJ), dioksido 225 mg/m³ (150mg/MJ), organinės anglies 120mg/m³ (80mg/MJ) ir kietųjų dalelių 90 mg/m³ (60 mg/MJ).

Šis apskaičiavimo metodas koklinių ir tinkuotų krosnių matmenų skaičiavimui grįstas atitinkama literatūra, taip pat standartu EN 13384-1 bei empirine susijusia informacija, grįsta fizikinėmis ir cheminėmis formulėmis.

Norint apskaičiuoti krosnies matmenis, jei naudojamos kitokios konstrukcinės medžiagos nei karščiui atsparūs moduliai, turi būti atskirai nurodomos degimo produktų vertės. Taip pat turi būti atskirai nurodomi ir empiriškai pagrįsti degimo kameros matmenys, minimalus kamino matmuo, efektyvumas, degimo kameros temperatūra ir temperatūros kritimo kreivė per kamino dūmtraukio aukštį. Kaminų gamybai, bandymams ir skaičiavimo metodikai galiojantys standartai išvardinti 1.2 dalyje, kaip referencijos iš “Šildymo sistemų, naudojančių kietąjį kurą, gaisrinės saugos taisyklės”.

Visi Europos Sąjungos standartai ir jų naujiniai, kuriems rekomenduojamas lietuviškas vertimas:

➤ TR OL 2006

Techninis reglamentas, galiojantis Vokietijoje, reglamentuojantis židinių, tinkuotų ir koklinių krosnių, centrinio šildymo sistemų, dviaukščių krosnių, hipokausto sistemų, grindinio šildymo sistemų, atvirų židinių, viryklių ir kepimo krosnių įrengimą.

➤ EN 15250:2007

Šilumą akumuliuojančios kietojo kuro krosnys — reikalavimai ir bandymų metodai, vokiška versija EN 15250:2007.

Standartas ir jo naujiniai: „Kietojo kuro krosnių ir atvirųjų židinių įdėklai. Reikalavimai ir bandymo metodai“, vokiška versija:

➤ EN 13229:2001 + A1:2003 + A2:2004

➤ EN 13229:2001 + A1:2003 + A2:2004

Standartas ir jo naujiniai „Kietojo kuro krosnys patalpoms šildyti. Reikalavimai ir bandymo metodai“, vokiška versija. (Rekomenduojamas pavadinimo vertimas: Kietojo kuro krosnelės).

➤ EN 13240:2001 + A2:2004

Standartas ir jo naujiniai „Buitinės kietojo kuro viryklės. Reikalavimai ir bandymo metodai“, vokiška versija DIN EN 12815:2005-09 r 12815:2001 + A1:2004

Standartas „Kietojo kuro saunos krosnys su keliomis degimo sekcijomis. Reikalavimai ir bandymo metodai“ DIN EN 15821 vokiška versija ir EN 15821:2010.

3. PROBLEMATIKA. TEISĖS AKTŲ IR NORMATYVŲ REKOMENDACIJOS VALSTYBĖS INSTITUCIJOMS

Šiame skyriuje išdėstoma probleminės situacijos, lemiančios nesaugų, neteisingą židinių, krosnių ir dūmtraukių įrengimą, nesilaikant įstatymų reikalavimų, gamintojų nurodymų ir priešgaisrinės saugos taisyklių, taip pat siūlomi sprendimai įstatymų, teisės aktų pataisoms bei naujų įstatymų ir techninio reglamento sukūrimui.

3.1 KAMINO IR ŽIDINIO ĮRENGIMAS: PATIKRA IR PERDAVIMO DOKUMENTAI

Svarbu pažymėti, kad šiuo metu Lietuvoje vis dar nėra vieningos sistemos, reglamentuojančios dūmtraukių, židinių ir krosnių projektavimo, montavimo ir pridavimo į eksploatavimą sritis. Nėra teisės aktų, reglamentuojančių privalomą atestavimą ir patikros aktus tiek naujos statybos ypatingų statinių kategorijai nepriskiriamų gyvenamųjų, negyvenamųjų pastatų, tiek namo renovacijai, įrengiant kieto kuro katilą, židinį, krosnį ar dūmtraukį.

Rekomendacijos:

Turi būti reglamentuojamos šios sritys:

1. Rinkos priežiūra. Turi būti užkirstas kelias tiekti nesertifikuotus produktus į rinką.
2. Dūmtraukių sistemų projektavimas, įrengimas ir perdavimas eksploatuoti. Reikalavimai dūmtraukių sistemų projektavimui, įrengimui ir perdavimui eksploatuoti turi būti parengti

atsižvelgiant į standarto „EN 15287 Dūmtraukiai. Dūmtraukių projektavimas, įrengimas ir perdavimas eksploatuoti“ reikalavimus.

3. Periodinė šildymo sistemų patikra. Šildymo sistemos reguliariai eksploatacijos metu turi būti tikrinamos, t.y. įvertinamos jų techninės būklės. Tikrinimo metu nustatčius neatitikimus priešgaisrinės saugos ir sveikatos normoms turi būti numatyti veiksmai šiems neatitikimams pašalinti. Kol neatitikimai nepašalinti, tokios šildymo sistema eksploatacija negalima.

Būtinai atitinkamos „Šildymo sistemų, naudojančių kietąjį kurą, gaisrinės saugos taisyklių“ korekcijos, numatančios kieto kuro šildymo sistemų dūmtraukių perdavimą eksploatavimui, kaip tai numato dujinių prietaisų įrengimo taisyklės. Šalia lydinčių dūmtraukio įsigijimo dokumentų, kuriuose būtų matomos pagrindinės dūmtraukio eksploatacinės savybės, jo atitikties deklaracija, dūmtraukį sumontavęs specialistas turėtų pateikti savo kvalifikacijos pažymėjimą ir užpildyti bei pasirašyti dūmtraukio įrengimo aktą, taip pat užpildyti dūmtraukio lentelę bei pritvirtinti ją gerai matomoje vietoje šalia šildymo sistemos. Šis aktas gali būti pasirašomas priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento pareigūno, techninės statybos priežiūros specialisto ar kito įgalioto asmens.

Taip pat ir įrengiant židinių turi būti reikalaujamas medžiagų, kurios buvo naudojamos židinio montavimui, aprašas, kurį, kartu su židinio-krosnies įrengimo aktu, pasirašytą sistemą sumontavęs specialistas.

Tokios pataisos padėtų užtikrinti, kad montuojantis asmuo prisiimtų atsakomybę už įrengtą sistemą, būtų atliktas įrengtos sistemos saugos reikalavimų patikrinimas, mažėtų nesertifikuotų ir nesaugių produktų vartojimas, taip pat mažėtų šešėlinis darbo apmokėjimas.

3.2 DŪMTRAUKIŲ IR ŠILDYMO ĮRENGINIŲ BŪKLĖS PERIODINĖ PATIKRA

Dar viena opi problema, turinti neigiamą poveikį gaisrinės saugos situacijai šalyje, yra dūmtraukių ir krosnių būklės lokali patikros ir priežiūros nebuvimas privačiame sektoriuje. Pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento pateiktą statistiką (2016 m.), visos žūtys gaisruose buvo neinspektuojamuose objektuose, t.y. privačiame sektoriuje.

Ypatingai žemesnio išsivystymo regionuose, kaimiškose vietovėse gausu nebetinkamų naudoti krosnių ir dūmtraukių, keliančių nuolatinį pavojų žmonių gyvybei ir sveikatai. Sunkiai besiverčiantys žmonės negali skirti tinkamo dėmesio saugumui ir naudoja senas sistemas jų visiškai neprižiūrėdami ar menkai prižiūrėdami, pasikliaudami tik savo jėgomis ir kompetencija. Atsižvelgiant į tai, kaminkrėčių atliekamas periodinis katilų ir dūmtraukių valymas bei tikrinimas užtikrintų efektyvesnę gaisrų prevenciją bei esamų šildymo įrenginių, dūmtraukių būklę. Savivaldybės ar seniūnijos, turėdamos informaciją apie šildymo įrenginių, dūmtraukių būklę savo teritorijoje, galėtų pritraukti tikslines paramos lėšas šildymo sistemų atnaujinimui.

Turint šią informaciją taip pat būtų galima vykdyti papildomą rizikingiausių objektų kontrolę. Svarstyta galimybė eksploatuojamų šildymo įrenginių įvertinimui pasitelkti ir ugniagesius savanorius.

LR Priešgaisrinės saugos įstatymas numato:

4 straipsnis. Asmens teisių ir laisvių apribojimai užtikrinant priešgaisrinę saugą

„Igyvendinant gaisrų prevenciją, gesinant gaisrus bei gelbstint žmones ir turtą gaisro metu, šio bei kitų įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka gali būti apribotos asmens judėjimo laisvė, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės“.

Tačiau matoma priešara to pat įstatymo 14 str. 2 punkto 1 dalyje:

„Tikrinti, neatsižvelgdami į objektų nuosavybės formas, ar šie atitinka priešgaisrinės saugos reikalavimus. Ar gyvenamosios patalpos atitinka priešgaisrinės saugos reikalavimus, gali būti tikrinamos tik jų savininko sutikimu, be jo sutikimo – tik teismo sprendimu.“

Ši priešara, mūsų nuomone, reikalauja vykdomosios bei įstatymų leidybos valdžios dėmesio, kad gaisrų prevencija būtų įgyvendinama be kliūčių, kaip ir kitose išsivysčiusiose Europos valstybėse.

Siūlome pasitelkti kaimyninių šalių, pvz. Vokietijos, modelį, kurioje ši praktika sėkmingai įteisinta ir vykdoma. Taip pat vertėtų prisiminti, kad prieškarinėje Lietuvoje tokios patikros buvo vykdomos, pildomos patikros knygelės fiksuojant, ar kaminas buvo valomas laikantis įstatymų reikalavimų (Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjunga, „Kaminų krėtimo ir priešgaisrinės priežiūros knygutė“).

Šiai problemai spręsti rekomenduojame prisijungti ir savivaldybių institucijas. To pačio įstatymo 9 straipsnis skelbia:

„9 straipsnis. Savivaldybių institucijos

Savivaldybių institucijos, įgyvendindamos šį Įstatymą:

4) organizuoja savivaldybės gyventojų švietimą priešgaisrinės saugos klausimais;

5) skatina savivaldybės gyventojų, asociacijų, savanorių ugniagesių veiklą priešgaisrinės saugos srityje, pagal kompetenciją savivaldybės teritorijoje įgyvendina priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus ir kitas gaisrų prevencijos priemones. Taip pat rekomenduojame įteisinti ir reglamentuoti kaimkrečio profesiją. Būtent kaminkrėčiai su savivaldybių pagalba galėtų užtikrinti periodinę šildymo sistemų patikrą ir tuo pačiu ir vykdyti gaisrų prevenciją savivaldybės teritorijoje.“

3.3 NESERTIFIKUOTŲ IR NESAUGIŲ DŪMTRAUKIŲ IR ŠILDYMO ĮRENGINIŲ GAMYBA IR PARDAVIMAS. SPECIALISTŲ ATESTACIJA

Svarbi problema - nesertifikuotų, o tai reiškia nesaugių produktų, daugiausia dūmtraukių, gamyba ir pardavimas. VTAT specialistai dažniausiai atlieka patikras prekybos centruose, todėl klesti „garažinė“ dūmtraukių ir jų dalių gamyba, produktai nesertifikuojami, neturi reikalaujamo žymėjimo, todėl, jei nereikalaujama dūmtraukio patikros ir perdavimo akto objekte, neįmanoma įvertinti, ar toks dūmtraukis tinkamas eksploatuoti su kieto kuro prietaisu.

Siūlome mokymus ir specialistų kvalifikacijos įvertinimą pagal formalią parengtą dūmtraukių specialisto programą, sudarytą pagal paruoštą techninį reglamentą (kaip pagrindu remiantis Vokietijos techniniu reglamentu TR OL 2006).

3.4 DŪMTRAUKIŲ IR ŽIDINIŲ ĮRENGIMAS ENERGIŠKAI EFEKTYVIUOSE NAMUOSE

Problematika. Ką taisyti ir kaip taisyti?

Pasaulio valstybių lyderiai vis dažniau kalba apie klimato kaitą, mūsų planetos likimą ir ekologiją, sudaromi įvairūs tarpvalstybiniai ekologiniai susitarimai dėl energijos taupymo ir kuro sąnaudų mažinimo. Europos Sąjungos Parlamento ir Tarybos išleista direktyva nurodo, kad nuo 2021 m. visoje Europos Sąjungoje naujai statomi pastatai turi atitikti A++ energinio efektyvumo klasę. Todėl, vykdydamos šią direktyvą, Europos Sąjungos valstybės narės, taip pat ir Lietuva, palaipsniui priima naujus įstatymus, reglamentuojančius pastatų energinę klasę.

Lietuvoje nuo 2016 m. lapkričio 1 d. įsigaliojo įstatymas, kuriame nurodoma naujai statomiems namams turėti suprojektuotą ne žemesnę kaip A energinę klasę, o nuo 2018 m. sausio 1 d. – ne žemesnę kaip A+ energinę klasę. 2021 m. pagal Europos Sąjungos direktyvą tiek Lietuva, tiek kitos šalys narės turės taikyti dar aukštesnės - A++ - energinės klasės reikalavimus.

Aukštos energinės klasės pastatai dar vadinami mažai energijos naudojančiais pastatais. Tokiuose pastatuose svarbiausia yra gerai apšiltintos, sandarios atitvaros ir šiluminių tiltelių sumažinimas rūpestingai sudūrus konstrukcijas. Kitaip tariant, svarbus pastato sandarumas, kad būtų sunaudojama kuo mažiau energijos temperatūrai išlaikyti keičiantis klimato sąlygoms lauke.

Nuo 2016 m. dėl minėtų įstatymų įsigaliojimo ėmė plisti mitas, kad židiny, krosnelė, kietojo kuro katilas ar dūmtraukis nėra suderinami su reikalavimais A ar aukštesnės energinės klasės pastatams. Mes norime paneigti šį mitą.

Visų pirma, krosnelės ir židiniai, tinkami naudoti tokiuose pastatuose, pradėti tiekti į rinką jau gerokai anksčiau nei įsigaliojo minėtieji įstatymai. Tokie židiniai ir krosnelės yra su uždara degimo kamera, kuriai oras degimui priteka specialiais ortakiais iš lauko ir nėra imamas iš patalpos. Taip išlaikomas reikiamas pastato sandarumas. Be to, židiniai ir krosnelės, degimui naudojantys išorės orą, gali būti įrengiami įvairiais būdais kartu su įvairiomis gaminamomis dūmtraukių sistemomis.

Taigi neverta atsisakyti jaukumo, šilumos ir gražaus liepsnos vaizdo namuose, kurie yra energetiškai efektyvūs. Juk židiny ar krosnelė gali būti alternatyvus šildymo prietaisas, kai kiti šilumos šaltiniai dėl stichinių nelaimių, elektros tiekimo nutraukimo ar kitokių priežasčių negali pastatui tiekti šilumos. Pavyzdžiui, Norvegijoje yra įstatymas, griežtai reikalaujantis kiekviename namų ūkyje turėti alternatyvų šildymo prietaisą, nepriklausomą nuo dujų ar elektros tiekimo. Tuo tikslu dažniausiai įrengiamas šildymo prietaisas, naudojantis medieną ar iškastinį kurą.

Jau šiuo metu, teikiant šias rekomendacijas, Lietuvoje yra baigtas ir sertifikuotas ne vienas gyvenamųjų pastatų projektas, kurį vykdant buvo įrengti židiniai, krosnelės ar kietojo kuro katilai su dūmtraukių sistemomis. Šie pastatai atitinka A ar A+ energinę klasę.

KROSNELIŲ, ŽIDINIŲ IR KATILŲ KARTU SU DŪMTRAUKIŲ SISTEMOMIS ĮRENGIMO SCHEMAS A, A+ IR A++ ENERGINĖS KLASĖS PASTATUOSE

<p>Krosnelė arba židinytis degimui naudojantis išorės orą, įrengtas šildomoje patalpoje. Išorės oras ortakiu tiekiamas per grindis.</p>	<p>Krosnelė arba židinytis degimui naudojantis išorės orą, įrengtas šildomoje patalpoje. Išorės oras ortakiu tiekiamas per sieną.</p>	<p>Kietojo kuro katilas degimui naudojantis vidaus patalpų orą, įrengtas nešildomoje patalpoje. Ji yra sandariai atskirta nuo pastato šildomo ploto. Oras tiekiamas iš patalpos, kurioje įrengtas katilas.</p>
<p>Krosnelė arba židinytis degimui naudojantis išorės orą, įrengtas šildomoje patalpoje. Išorės oras ortakiu tiekiamas per grindis. Dūmtraukis įrengtas išorėje.</p>	<p>Krosnelė arba židinytis degimui naudojantis išorės orą, įrengtas šildomoje patalpoje. Išorės oras ortakiu tiekiamas per sieną. Dūmtraukis įrengtas išorėje.</p>	<p>Krosnelė arba židinytis degimui naudojantis išorės orą, įrengtas šildomoje patalpoje. Išorės oras tiekiamas per dūmtraukį-ortakį.</p>
<p>Krosnelė arba židinytis degimui naudojantis išorės orą, įrengtas šildomoje patalpoje. Išorės oras tiekiamas per dūmtraukį-ortakį.</p>	<p>Krosnelė arba židinytis degimui naudojantis išorės orą, įrengtas šildomoje patalpoje. Išorės oras tiekiamas per dūmtraukį-ortakį.</p>	<p>Krosnelė arba židinytis degimui naudojantis išorės orą, įrengtas šildomoje patalpoje. Išorės oras tiekiamas per dūmtraukį-ortakį, kuris įrengtas išorėje.</p>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

